

Тема : ІНСТИТУАЛІЗАЦІЯ В ОСВІТІ

***Ідея університету -
ідея єдності науки та
освіти***

**Піфагорійський союз –
філософська і наукова школа,
релігійно-містичне об'єднання
“посвячених”**

Академія Платона

Розум стояв на першому місці й був фундаментом управління академією.

Дж. Ньюмен.

- *Навчальний процес включав арифметику, геометрію, астрономію, музику і, на завершення, діалектику.*

Аристотель

в Академії Платона:

- поділив філософські проблеми на фізику, етику і логіку;
- ввів у практику дидактичні твори (трактати);
- запровадив діалог як форму наукової дискусії, що включали запитання та відповіді;
- запровадив навчальні посібники з риторики, поетики, діалектики, фізики, аналітики, етики.

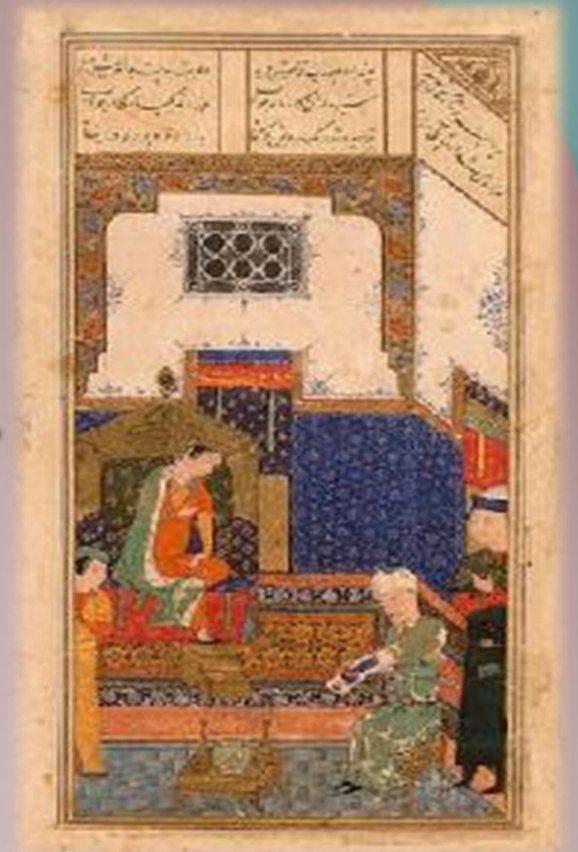
Лікей (школа перипатетики):

- чітка система навчання – щомісячні сиситії та симпозіуми;
- освітня і дослідницька компоненти;
- дослідження з історії науки.

Музейон Птолемея в Александрії

- Капела для муз – музейон.
- Крита зала – ефедра.
- Анатомічний кабінет.
- Ботанічна і зоологічна зали.
- Особлива роль Александрійської бібліотеки – 400 тис. томів.

Середньовіччя

"Вірую, щоб розуміти"

Святий Агустин (Аврелій).

- Трівіум – граматика, риторика, діалектика.
- Квадріум – арифметика, геометрія, астрономія, музика.

- **Перший європейський університет** (universitas – корпорація (римське право) – об'єднання професорів і студентів виник у Болоньї – 1088 р.

- **Authentica Habita** – перший законодавчий акт виданий *Фрідріхом I Барбаросою* у 1156 р.

- Він передбачав університетську автономію, зокрема, захищав університет від втручання міста.

Середньовічний університет

Колегіальна корпоративність

- Цеховий уклад життя
- Природна автономія

Універсальність знання

- Система ієрархії науки за Аристотелем
- Система відбору і кваліфікації наукових (дослідницьких) кадрів

Універсальність освіти

- Вивчення всієї відомої системи знань за галузями зі спеціалізацією
- Поділ на чотири факультети: мистецтв (філософський), права, медицини, теології

Місія середньовічного Університету

- створення осередків знань і освіти для збереження і трансляції людської і божественної мудрості

- підтримання упровадження знань і технологій цивілізованого розвитку суспільства

- поглиблення і удосконалення людських знань про Бога і світ

“ Головне завдання вищих наукових закладів – поєднати у собі об'єктивну науку з суб'єктивною освітою ”

“...те, що ми називаємо вищими науковими закладами, є, по суті, втіленням інтелектуально - духовного буття людини”

Вільгельм фон Гумбольдт.

Ідея Університету –

це елемент всеохоплюючого
ума: волі до необмежених
досліджень та пошуків,
до безмежного розвитку
можливостей,
до відкритості,
до піддавання сумніву всього,
що може статись в світі,
до істини без всяких
застережень, з усією
ризикованістю відваги бути
мудрим, sapere aude.

Карл Ясперс

- Що таке університет?

“...studium generale,
себто “школа універсальної
освіти”.

“...він є місцем комунікації,
циркуляції думки у
масштабах цілої країни”.

Дж. Ньюмен

**Вища наукова школа,
або університет, є
...нероздільна єдність
викладання і
дослідження.**

*Це є викладання через
створюване на очах
учнів дослідження.*

*Університет є реалізація
самої науки в її
поточному,
розплавленому стані.*

С.Й. Гессен.

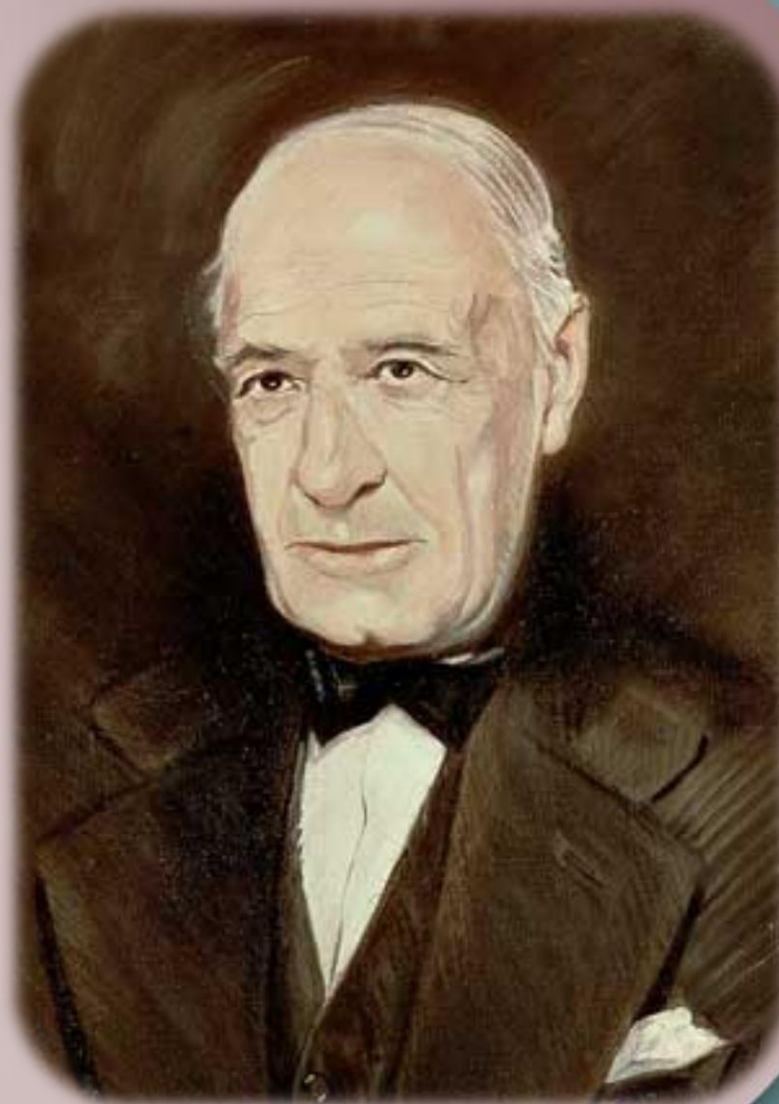
Університет –

багатопрофільний вищий навчальний заклад
четвертого рівня акредитації,
який проводить освітню діяльність, пов'язану із
здобуттям певної вищої освіти та кваліфікації
широкого спектра природничих, гуманітарних,
технічних, економічних та інших напрямів науки,
техніки, мистецтв,
проводить фундаментальні та прикладні наукові
дослідження, є провідним науково-методичним
центром,
має розвинуту інфраструктуру навчальних,
наукових і науково-виробничих підрозділів,
відповідний рівень кадрового і матеріально-
технічного забезпечення,
сприяє поширенню наукових знань та здійснює
культурно-просвітницьку діяльність.

Закон України “ Про вищу освіту” ст. 25.

"Треба було дочекатися ХХ початку сторіччя, аби побачити неймовірну виставу – виставу специфічного невігластва й агресивної дурості, коли людина, знаючи багато з одного предмета, не має жодного уявлення про всі інші".

Х. Ортега-і- Гассет.

Автономія університету –

це форма академічної свободи, що визначається як правоздатність (сукупність прав та обов'язків) вищого навчального закладу у вирішенні завдань розвитку особистості, суспільства, нації та держави.

Автономія передбачає право вищого навчального закладу самостійно приймати рішення стосовно внутрішнього управління та фінансування, визначати власну стратегію у сфері науково-дослідної роботи, форм і методів навчальної роботи та в інших, пов'язаних з цим видах діяльності.

Поняття “академічна свобода” та “автономія” визначаються у низці документів ЮНЕСКО та інших міжнародних організацій.

Основними з них є:

- “**Magna Charta Universitatum**” (Болонья, 1988),
- Лімська “**Декларація про академічну свободу і соціальну відповідальність академічного персоналу**” (Дар-ес-Салам, 1990),
- “**Ерфуртська декларація до відповідального університету двадцять першого століття**” (Ерфурт, 1996).

Bologna, a. d. xiv. Kal. Octobr. MCMLXXXVIII

“Академічна свобода -

це право членів академічної спільноти, особисто або колективно, вести пошук, розвивати і поширювати знання шляхом науково-дослідної роботи, вивчення, обговорення, документування, виготовлення, створення, навчання, викладання, письмового викладу”.

(Лімська декларація).

“Академічна свобода -

це в межах права свобода вчених критикувати вже здобуті знання і проголошувати нові ідеї, погляди, навіть суперечливі і непопулярні, без загрози втратити роботу чи привілеї, що належать їм у межах інституції”.

(Ерфуртська декларація).

“Усі члени академічної спільноти мають право виконувати свої функції з наукових досліджень, навчання, писання, обміну і розповсюдження інформації без загрози втручання або репресії з боку держави або будь-якого іншого суспільного органу управління”.

(Декларація про академічну свободу...).

“Автономія –

це незалежність вищого навчального закладу від держави та інших суспільних сил приймати рішення стосовно внутрішнього управління, фінансів, адміністрації і встановлювати власну лінію поведінки у сфері освіти, науково-дослідної роботи, викладання й інших, пов'язаних з цим видах діяльності”.

(Лімська декларація).

“Автономія –

**це право академічних інституцій
на самотійний вибір засобів
реалізації завдань, поставлених
перед ними або ж ними
визначених”.**

(Ерфуртська декларація).

Університет – автономна інституція... Для того щоб задовольнити потреби навколишнього світу, дослідження і викладання в рамках університетів повинно бути морально та інтелектуально незалежним від усіх політико-економічних сил”
(Magna Charta).

Університет повинен бути автономним, але він у рівному ступені повинен і брати на себе велику моральну відповідальність і користуватися поняттям свободи у межах, встановлених моральною відповідальністю.

Виділяють такі типи автономії:

- **сутнісна** (право університету встановлювати власні навчальні програми і цілі);
- **процедурна** (право університету визначати способи досягнення раніше встановлених пріоритетів, які задані як частина національної політики);
- **органічна** (право вищих навчальних закладів визначати власну академічну структуру).